Зразок

Мовна свідомість

Мові належить ключова роль у процесах утвердження й зміцнення національної держави. Її поширення в суспільнійкомунікації об'єднує населення країни в цілісну націю. Водночас мова - це не тількизасіб спілкування. Вона нерозривно пов'язана з природним довкіллям і культурою народу, який нею говорить.У мові акумульовано його віками накопичений досвід,знання й уявлення про світ, вона формує самобутню національну культуру, відмінну від куль тури іншихнародів. Саме в цілісному мовно-культурному просторі формується колективна національнаідентичність, в основі якої– усвідомлення кожним індивідом своєїпричетності до традицій, культури й історичноїдолівсієїнаціональної спільноти.

Значення цілісного мовно-культурного середовища у державотворчих процесах засвідчує йнинішнійполітичний розвиток національних держав, що утворилися на пострадянському просторіпісля розпаду СРСР.Найбільшогоуспіху в побудові незалежних демократичних країн досягли ті народи, які в радянський періодсолідарно протистояли імперськійасиміляції, не дозволяючи російський мовівитісняти свою, звужувати сфери її використання. Сьогодні Литва, Латвія й Естонія вже ввійшли до Європейського Союзу, Великий поступ на шляху до суверенної демократії зробила Грузія.

Інший - евразійський - вектор політичного розвитку демонструють пострадянські країни, в яких попередні процеси русифікації корінного населення досягли значного успіху. Показово, що найбільшуекономічну й політичнузалежністьвід Росіїзберігають країни, в яких російська мова затверджена поряд з національною у статусіофіційної- Білорусь, Казахстан і Киргизія.

На жаль, Україна за 20 років незалежності так і не визначилась у напрямі свого шляху, постійно вагаючись міжзахідним і східним його векторами, Такий «буферний» стан країни не в останню чергу спричинив

несинхронізований мовно-культурний развитокрізнихїї частин. Якщо в ЗахіднійУкраїні, де радянськійвладі не вдалося зруйнувати цілісне українськомовне середовище, населення відзначається розвинутою мовною і національноюсвідомістю, то ідентичність українців у напівасимільованихсхідних і південних областях значно послаблена або й роздвоєна між українською та російською.

Подолати деформації мовно-культурноїситуації країни нелегко, але, як показуєдосвідінших народів, цілком реально,

В умовах послаблення мовної і національноїідентичності громадян України, яке в східних і південних районах набуло масового характеру, надзвичайно важливо виховувати, передусім у молодшого покоління, розвинуту мовну свідомості.

Надзвичайно актуальною слід вважати думку автора про потребу розрізнення двох складниківмовноїосвіти - мовного навчання й мовного виховання. Наша педагогічна практика зосереджуетъся переважно на першому складникові, годі як мовнаосвіга в жодному разі не має обмежуватися вивченням орфографії, правил граматики й синтаксису, Не менш важливе завдання вчителя - виховувати в учнів свідоме ставлення до української мови як до суспільноїїцінності, формувати почуття відповідальності кожного за її стан, за їїтеперпцнс і майбутнс.

Лариса Масенко